

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА ЗА V КЛАС

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА.

**Хорариум по учебен план:
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА (ЗП)
1,5 часа седмично = 51 часа годишно**

Учебната програма е изградена върху основата на най-новите тенденции в общото образование: индивидуалното развитие на всеки ученик в центъра на процеса, социално-значимата същност на учебното съдържание, съобразяване с предизвикателствата на новото хилядолетие в различни художествени и извънхудожествени сфери.

Обучението по музика в V клас стимулира развитието на способностите, интересите и музикалната култура на учениците върху основата на богат и разнообразен музикално-социален опит. Учебното съдържание се осъществява чрез основните видове музикална дейност (изпълнение, възприемане и съчиняване) и анализиране на музика. Познавателните и развиващите дейности са в органично единство с емоционалното отношение към музиката и някои общи изисквания, като езикова грамотност, боравене с информация, комуникативни умения, критическо мислене и решаване на проблеми и др.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В V КЛАС.

Музикалното обучение в V клас има за цел да обобщи постигнатото в началния етап и да продължи процеса на развитие на музикалните способности, на уменията и на отношението към музикалното изкуство, на цялостното музикално-културно изграждане на учениците.

По-съществените цели на учебната работа по музика в V клас са:

- развитие на музикалните способности и на уменията за осмисляне на достъпни за възрастта явления и процеси в музикалното изкуство чрез системна и активна музикална дейност (изпълнение, възприемане и съчиняване) и анализиране на музика;
- разширяване на осведомеността и отзивчивостта към българския музикален фолклор и към фолклора на различни етноси;
- разширяване на осведомеността за мястото на България в европейската и световната музикална култура;
- формиране на убеждения за многообразието и богатството на същността и функционирането на българската и световната музикална култура;
- стимулиране на изявата на личен вкус, интереси и потребност за общуване с музикалното изкуство.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни понятия	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
<p>Ядро 1. Музикална практика: музикалните възприемане на музика</p>	<p>Стандарт № 1: Пее по слух без и с тонови имена, по свой избор, типични теми от пет творби в различни стилове и жанрове. <i>Очаквани резултати:</i> – участва активно в разучаването на теми от музикални произведения от репертоара за слушане; – знае наизуст две теми по свой избор от репертоара за слушане.</p> <p>Стандарт № 2: Пее с целия текст по свой избор пет песни от училищния репертоар, включително „Химн на Република България“ и „Химн на Св.Св. Кирил и Методий“. <i>Очаквани резултати:</i> – участва активно в разучаването и колективното изпълнение на песни от различни жанрове; – знае наизуст мелодията и текста на пет от изучаваните песни;</p>	<p><i>Учениците трябва да усвоят:</i> Тема 1: Теми от слушани творби. <i>Очаквани резултати:</i> – изпълняват по слух без и с тонови имена разучавани теми.</p> <p>Тема 1: Песни. <i>Очаквани резултати:</i> – реагират на диригентски жестове и указания; – синхронизират пеенето си по темпо и динамика със съпровода; – предлагат свои варианти за разнообразяване на изпълнението;</p>	<p>тема от музикално производство</p> <p>химн, репертоар</p>	<p><i>На учениците трябва да се даде възможност:</i> – да усетят, че инструменталната музика може да бъде разбираема и достъпна; – да натрупват постепенно слухови опори за възприемане на инструментални произведения чрез медиите и в концертния живот.</p> <p>– да бъдат толерантни към чуждото изпълнение; – да коментират своя и чужда интерпретация на песните; – да изявяват личната си артистичност; – да импровизират съпровод, включително подходящи движения; – да съчиняват песен по свой или зададен текст; – да придобият представа за исов и терцов двуглас.</p>	<p>Български език и литература Изобразително изкуство</p> <p>Гражданско образование</p>

<p>Ядро 2. Елементи на музикалната изразност</p>	<p>– знае наизуст „Химн на Република България“ и „Химн на Св.Св. Кирил и Методий“.</p> <p>Стандарт № 3: Пее предпочитана песен, включително и от извънучилищен репертоар. <i>Очаквани резултати:</i> – изразява свободно лични предпочитания в областта на песенните жанрове.</p> <p>Стандарт № 4: Разпознава три, определени от учителя, инструментални творби от училищния репертоар. <i>Очаквани резултати:</i> – идентифицира в личния и социалния си опит най-популярни изучавани музикални произведения.</p> <p>Стандарт № 5: Играе три различни по вид танца. <i>Очаквани резултати:</i> – знае основните танцови движения на валс, право хоро и ръченица и ги изпълнява върху подходяща музика.</p> <p>Стандарт № 1: Разпознава специфични метрични явления и</p>	<p>Тема 1: Предпочитани песни. <i>Очаквани резултати:</i> – знаят наизуст предпочитаните си песни; – внасят свои нюанси в изпълняваните предпочитани песни; – проявяват толерантност към избора на другия.</p> <p>Тема 1: Възприемане на музика. <i>Очаквани резултати:</i> – придобиват умения да изслушват съсредоточено произведения във връзка с изучаваните форми и жанрове; – откриват елементи на музикалната изразност в слушана музика.</p> <p>Тема 1: Музика и танц. <i>Очаквани резултати:</i> – стремят се да изразят музиката с танцови движения; – разграничават основни елементи на фолклорния и салонния танц.</p> <p>Тема 1: Ритъм и метрум. <i>Очаквани резултати:</i> – схващат пулсацията на 2, на 3 и на 4;</p>	<p>дансинг</p> <p>ритъм метрум</p>	<p>– да възприемат подходящи музикални произведения; – да проявяват предпочитания в сферата на продукцията на медиите; – да аргументират личния си избор; – да коментират в дух на толерантност свои и чужди предпочитания; – да възприемат дискусиата като естествен обмен на различни мнения.</p> <p>– да развият метроритмичния си усет; – да усетят и изразят двигателната природа на метроритъма; – да схващат връзката между музиката и танца.</p> <p>– да слушат и изпълняват музика с разнообразен метрум и ритъм; – да анализират метрум и ритъм в подходяща музика.</p>	<p>Физическо възпитание</p>
--	---	--	------------------------------------	---	-----------------------------

<p>ритмични групи – безмензурност, неравноделни метруми. Очаквани резултати: – усеща специфични отклонения от метричната пулсация; – усеща ролята на акцентите в музиката; – открива музика без ритмична пулсация.</p> <p>Стандарт № 2: Открива размера на подходяща българска фолклорна музика. <i>Очаквани резултати:</i> – определя размера в три различни музикални примера.</p> <p>Стандарт № 3: Схваща музикално-изразните възможности на мелодията.</p>	<p>– откриват съотношенията между тонови трайности и нотни стойности в съотношение 2:1. – придобиват елементарна представа за принципа на делене на нотните стойности. Тема 2: Безмензурна музика. <i>Очаквани резултати:</i> – усещат липсата на метрична пулсация; – схващат невъзможността за определяне на тактов показател; – различават безмензурна мелодия от метрически организирани примери; – схващат водещата роля на текста при ритмиката на безмензурни песни; – усещат фразирането в безмензурни мелодии. Тема 3: Неравноделни метруми. <i>Очаквани резултати:</i> – откриват двувременни и тривременни дялове в неравноделни метруми; – схващат наличие на тривременни дялове на различни места в такта.</p> <p>Тема 1: Българска фолклорна музика. <i>Очаквани резултати:</i> – определят размера и изпълняват метроритмически правилно мелодии в 7/8 (а и б), 5/8, 9/8 (а и б).</p> <p>Тема 1: Мелодия.</p>	<p>прозодия, безмен- зурност</p>	<p>– да усетят връзката между поетичната и музикалната метроритмика.</p> <p>– да възприемат, изпълняват и анализират музика в посочените неравноделни размери. – да се убедят в метроритмичното разнообразие на българския и балканския фолклор; – да изпълняват и съчиняват песни и мелодии в посочените неравноделни размери.</p> <p>– да възприемат музика с ярко изразена мелодична линия;</p>	<p>Български език и литература</p> <p>Физкултура</p> <p>Изобразително изкуство</p>
---	--	--	--	--

<p>Ядро 3. Функциониране на музиката; музика и общество.</p>	<p><i>Очаквани резултати:</i> – усеща характера на мелодията като израз на музикално съдържание; – усеща връзката между мелодия и метроритъм; – разпознава мелодичната принадлежност към българската музика. Стандарт № 4: Определя принадлежността на музикални инструменти и инструментални състави към установените в практиката групи и видове. <i>Очаквани резултати:</i> – отнася по наименование към съответните групи струнни, духови, ударни и клавишни инструменти.</p> <p>Стандарт № 1: Разпознава типична музика от различни български фолклорни области и чуждестранни региони. <i>Очаквани резултати:</i> – идентифицира типични фолклорни примери от Родопската, Пиринската, Тракийската музикално-фолклорни области и от фолклора на основни етнически групи; – различава български от чуждестранен фолклор.</p>	<p><i>Очаквани резултати:</i> – определя национална принадлежност (българска-чужда) на музика по типични интонации; – свързва мелодическото движение с изразителността на мелодията; – схваща красотата на орнаментиката в безмензурни песни. – придобива обща представа за смисъла на понятията лад и тоналност.</p> <p>Тема 1: Видове музикални инструменти: струнни, духови, ударни, клавишни. <i>Очаквани резултати</i> – разпознават по тембъра изучените музикални инструменти.</p> <p>Тема 1: Музикален фолклор в България. <i>Очаквани резултати:</i> – знаят основни типични белези на фолклора от изброените области; – знаят причините за диалектното и етническото многообразие на фолклора в България; – откриват фолклорни интонации в типични творби от български композитори; – изразяват свои предпочитания относно музика с регионални и етнически белези. Тема 2: Фолклорна музика от други страни.</p>	<p>струнни, духови, ударни, клавишни инструменти тембър</p>	<p>– да възприемат и анализират образци на музика на други народи.</p> <p>– да слушат разнообразна инструментална музика от различни жанрове и стилове; – да усетят различни инструментални тембри като изразно средство.</p> <p>– да слушат и изпълняват музика от посочените области и етническа музика от България;</p> <p>– да коментират свои предпочитания относно музика с регионални и етнически белези;</p> <p>– да слушат музика от български композитори с типични български фолклорни интонации;</p>	<p>Български език и литература</p> <p>История Български език и литература Изобразително изкуство География</p>
--	--	---	---	--	--

	<p>Стандарт № 2: Разпознава и коментира познати традиционни и съвременни социални явления, свързани с функционирането на музиката в обществото (местни фолклорни обреди, етнически обичаи, характерни кръстосвания на модерни стилове със социални процеси). <i>Очаквани резултати:</i> – знае основни обреди и обичаи от календарния цикъл от съответния регион или етническа общност.</p> <p>Стандарт № 3: Знае имената на десет музиканти и ги свързва с типични произведения. <i>Очаквани резултати:</i> – знае имената на петима музиканти, изучавани в клас, и свързва трима от тях с конкретни произведения; – разпознава имената на авторите на две слушани творби.</p>	<p><i>Очаквани резултати:</i> – разпознават върху основата на извънучилищния си опит фолклорна музика от някои балкански и европейски страни.</p> <p>Тема 1: Местни фолклорни обреди и обичаи. <i>Очаквани резултати:</i> – знаят смисъла и значението на някои местни фолклорни обреди и обичаи.</p> <p>Тема 1: Автор, изпълнител, произведение. <i>Очаквани резултати:</i> – знаят специфичните отношения между творец и изпълнител във фолклора, в традиционната и в съвременната професионална и любителска практика.</p> <p>Тема 2: Първо поколение български композитори. Очаквани резултати: – знаят три песни от първите български композитори; – знаят имената на четирима български композитори от първото поколение.</p>	<p>– да формират у себе си търпимост и толерантност към „музиката на различните“.</p> <p>– да изпълняват характерни обредни и обичайни народни песни; – да коментират основни обреди и обичаи от календарния цикъл от съответния регион или етническа общност; – да събират сведения и материали от различни източници за функционирането на обреди и обичаи; – да се запознаят с характерните особености на местните фолклорни обреди и обичаи.</p> <p>– да слушат произведения от различни типове музика и да осмислят ролята на автора и на изпълнителя.</p> <p>– да осмислят детските и хоровите песни като доминиращ жанр в творчеството на първите български композитори.</p>	<p>Български език и литература Изобразително изкуство</p>
--	--	--	--	--

<p>Ядро 4. Форми и жанрове</p>	<p>Стандарт № 1: Открива действието на формообразуващите принципи в музикални творби. <i>Очаквани резултати:</i> – знае основните формообразуващи принципи в музиката; – определя действието на формообразуващите принципи в подходяща музика.</p> <p>Стандарт № 2: Изброява типични белези на изучаваните форми и жанрове. <i>Очаквани резултати:</i> – определя изброените музикални форми в подходяща съответна музика.</p>	<p>Тема 1: Формообразуващи принципи. <i>Очаквани резултати:</i> – различават музикалното цяло; – установяват буквално повторение, изменено повторение и поява на нов елемент в подходящи примери; – свързват структурата на подходящи музикални примери с тяхното графично изображение.</p> <p>Тема 1: Музикални форми: проста едноделна, двуделна и триделна форма; рондо, вариационна форма. <i>Очаквани резултати:</i> – знаят специфичните начини на действие на трите формообразуващи принципа в проста двуделна и триделна форма, рондо и вариационна форма; – различават една от друга посочените музикални форми; – отразяват със свои графични символи изброените музикални форми;</p> <p>Тема 2: Музикални жанрове: сюита. <i>Очаквани резултати:</i> – знаят основния принцип на редуване на частите в многочастната сюита.</p>	<p>Музикална форма Проста едноделна, проста двуделна, проста триделна, рондо, вариация, тема с вариации сюита</p>	<p>– да проследяват слухово развитието в музикалните произведения;</p> <p>– да свързват знанията за формообразуващите принципи с метроритмични, танцови и изобразителни средства;</p> <p>– да импровизират мелодия и ритъм, като използват познатите формообразуващи принципи и музикални форми;</p> <p>– да откриват действието на формообразуващите принципи в образци на други изкуства и в живота;</p> <p>– да участват в словесни, мелодични и метроритмични колективни импровизации на принципа на рондо-форма и вариационна форма.</p> <p>– да възприемат цялостно поне една сюита; – да съставят сюити от песни или инструментални творби.</p>	<p>Изобразително изкуство</p>
---	--	---	---	--	-------------------------------

V. СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА.

Оценяването на постиженията на учениците в V клас се извършва чрез специфични, традиционни и нови съвременни форми:

A. Устна индивидуална проверка.

- Способност за активно участие в изпълнителски дейности – пеене и танцуване;
- Наличие на музикален репертоар от песни и теми от музикални произведения;
- Аналитично възприемане на разнообразни музикални произведения;
- Импровизационни опити;
- Възприемане и осмисляне на процесите на функциониране на музиката – фолклор и авторска;
- Разбиране и осмисляне на основни типични белези на фолклора и етническото разнообразие в България;
- Аргументирано представяне на лични музикални предпочитания.

B. Работа в група.

Умения за:

- Изпълнителско участие в група – пеене и танцуване;
- Обсъждане и осмисляне на достъпни за възрастта музикални проблеми и явления.

V. Звучащи и конвенционални тестове според съдържанието и обема на програмата.

Г. Целенасочено наблюдение на индивидуалното развитие на всеки ученик във връзка с оформяне на неговото отношение към музикалното изкуство и личностното му развитие спрямо притежаваните заложби и изградените музикални способности.

Забележка: Препоръчаните по-горе форми за оценяване предполагат използването както на техни варианти, така и на други форми по избор на учителя.